כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה מז.

מסורת הש"ס

אכל עיברו ולבסוף נרבעו ד"ה אסורין. דהיא וולדה נרבעו. וגבי נעבד נמי היא וולדה נעבדו ואסורים ואע"ג דחזר ונשתנה אין שינוי בנעבד להוציאו מאיסורו: **ואיכא דאמרי.** רב זעורא גופיה לאיסורא הוה פשט והיק"ן ואתמר עלה אמר רבא אמר רב נחמן דה"נ כעיברו ולבסוף נרבעו נינהו. ואסירי לד"ה דאין שינוי בנעבד: ומהדר ליה תלמודא **הכי השתא:** **הסם.** לא אישתני דמעיקרא נמעי אמו היה קרוי בהמה והשתא קרוי בהמה: **דשא הוא דאחיוא באפה** דלתי הרחם היו סגורין בפניו: **לולבו מהו למנוה.** אע"ל יש נעבד במחובר אבל נבוה הכא לענין מצות לולב מאי: **אשירה.** שנאסרה אף להדיוט וניטלה כדאמרינן במתני' (ז) עוטל מה שהחליף וקמיבעיא ליה אם לאוסה שוב למנוה אם לאו: **יש דחוי אבל מצוה.** מי הוי שייכא תורת דחוי במצות דעימא הואיל ונדחה בעודו אשירה ידחה עולמית: **או אין דחוי.** ומשתרינ: **אלא שחור ונתגלה.** נאחר שכיסתו הרוח: ה"ג **והוינן בה כי חזר ונתגלה מאי הוי.** הא אידחי ליה כשכיסתו הרוח כיון דכל זמן דלא נתגלה פטור מלכסות אידחי ליה מכיסוי: **ל"ש לקולא.** כגון גבי אשירה שבטלה למיהדר לאיסתרויי לולבו למנוה: **ל"ש לחומרא.** כגון גבי כיסוי דמחייבינן למיהדר ולכסויי: **או דלמא ספוקי מספקא ליה.** אי יש דחוי אי אין דחוי: **ולחומרא אמרינן.** אין דחוי הלכך גבי כיסוי חייב לכסות אבל לקולא כגון הכא לא אמרינן אין דחוי למיסרא תיקו: **אכלם דכהנים.** דבגדי כהונה לצורך עבודה וקמיבעיא לן מכשירי קרבן קרבן דמו או לא ואע"ל בקרבן דמו היכא דשתנה כשלובנין אומו יש שינוי בנעבד להתירו לגבוה או לא: **היינו בעיא דרמי בר חמא.** דהנך תרתי בעיי בעא רמי בר חמא לעיל בשמעתין: **אי סכלם דלילים.** וקמבעיא הואיל (ה) דבר מצוה הוא מי מתים נעבד לגבוה או לא: **היינו דר"ל.** דבעי בלובנה: **לתולדות.** לשיר של קרבן דקיימא לן בהחליב (ה) דשיר מעכב את הקרבן: **חלילין.** לשילי"ם בלע"ז: **לפארות.** נימין של כיוור. קולד"ם בלע"ז: **עיקר שירה בכלי.** פלוגתא היא בפ' החליל (סוכה דף נ:): **אפילו הכי אסור.** (ו) מאיסי ואפילו אע"ל לענין דקל דמותר לולבו הכא כיון לצורך קרבן מתים טפי: **מעין.** אינו נאסר להדיוט דמחובר הוא: **אי לכבואה דידיה.** פרלוף שלו: **ותיבעי לך בספל ולהדיוט.** מלתיבעיא ליה בחמחובר ולגבוה מכלל דפשיטא ליה דבחלוש ה"ג אסירי להדיוט והא בחלוש נמי איכא למיבעיא: **למיא דקמיה.** למיס שהוא רואה עכשיו לפניו השתחוה והרי הלכו לסם: **וקמאי קמאי.** כלומר מענין המקלח כל זמן שהמים באים ראשון ראשון והולכין לסם והבאים אחריהן מותרים: **ת"ד לדברונא דנהר.** לקילוח של נהר והילוכו השתחוה והרי כל הנהר נעבד ואי יש נעבד במחובר אסירי: **מתני' מי שהיה רוחצו סמוך לעבודת כוכבים.** שהיה אחד מכותלי עבודת כוכבים והיתה עלמו נעבד: **אסור לבנותו.** שבונה כותל לעבודת כוכבים: **כונס לתוך.** קרקעו ד' אמות: **היה שלו ושל עבודת כוכבים.** שמקוס עוני הכותל חליו שלו: דקנבעי מארעא. ר"ל ואינס יוצאים חוץ לשדיהס דאילו היו יוצאים חוץ לשדיהס הא תנן (כ"ק דף פא.) מעין שיצא בתחלה בני העיר מסתפקין ממנו ואם כן הוו מים של רבים ואינם נאסרים.

אבל עיברו ולבסוף נרבעו א"ד"ה אסורין וה"נ כעיברו ולבסוף נרבעו דמי איכא דאמרי (ו) מחלוקת כשנרבעו ולבסוף עיברו אבל עיברו ולבסוף נרבעו ד"ה אסור והני נמי כי עיברו ולבסוף נרבעו דמי הכי השתא התם מעיקרא בהמה והשתא בהמה דשא הוא (ז) דאחיוא באנפה הכא מעיקרא חיטי והשתא קמחא בעי ר"ל המשתחוה לדקל לולבו מהו למצוה באילן שנטעו מתחלה לכך לא תיבעי לך דאפילו להדיוט נמי אסור כי תיבעי לך באילן שנטעו ולבסוף עבדו ואליבא דרבי יוסי בר יהודה לא תיבעי לך דאפי' להדיוט נמי אסור כי תיבעי לך אלא דרבנן לענין מצוה מאי מי מאים כלפי גבוה או לא כי אתא רב דימי אמר באשירה שביטלה קמבעיא ליה: יש דחוי אצל מצות או אין דחוי אצל מצות תפשוט ליה מדתנן (ח) כיסהו ונתגלה פטור מלכסות כיסהו הרוח חייב לכסות ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלא שנו אלא שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות והוינן בה כי חזר ונתגלה מאי הוי הואיל ואידחי אידחי וא"ר פפא זאת אומרת אין דיחוי אצל מצות דרב פפא גופיה איבעיא ליה מפשט פשיטא ליה (א) לרב פפא דאין דיחוי אצל מצות לא שנא לקולא ולא שנא לחומרא או דלמא ספוקי מספקא ליה ולחומרא אמרינן לקולא לא אמרינן תיקו בעי רב פפא: והמשתחוה לבהמה צמרת מהו לתכלת תכלת דמאי אי תכלת לכהנים היינו בעיא דרמי בר חמא ואי תכלת לציצית היינו בעיא דר"ל אין ה"נ דלא הוה למיבעי ליה והאי דקא בעי ליה הא משום דאיכא מילי אחרנייתא צמרה מהו לתכלת קרניה מהו לחצוצרות שוקיה מהו לחלילין בני מעיה מהו לפארות אליבא דמ"ד (ט) עיקר שירה בכלי לא תיבעי לך דודאי אסיר כי תיבעי לך אליבא דמ"ד (י) עיקר שירה בפה בסומי קלא בעלמא הוא ומיתיתנן או דלמא (יא) אפילו הכי אסיר תיקו בעי רבה המשתחוה למעין מימיו מהו לנסכים מאי קא מיבעיא ליה אילימא (יב) לבבואה קא סגיד או דלמא למיא קא סגיד ותיבעי ליה ספל להדיוט לעולם למיא קא סגיד והכי קמבעיא ליה למיא דקמיה קא סגיד וקמאי קמאי אזדו או דלמא (יג) לדברונא דמיא קא סגיד ומי מיתסרי והא (יד) א"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק מים של רבים אין נאסרין לא צריכא דקא נבעי מארעא: **מתני'** (ט) מי שהיה (ל) ביתו סמוך לעבודת כוכבים ונפל אסור לבנותו כיצד יעשה כונס בתוך שלו ארבע אמות ובונה שלו ושל עבודת כוכבים

נידון

מיירי בחלוקות שתוקעין הכהנים והכא בחלוקות של לוים שהם משוררים על הקרבן וכמה כלי שיר היו שם כנורות ונבלים ומצלתים תדע דקתמר בסמוך עיקר שירה בפה (מ) ושיר לא מעכבא ואיך זה יכול להיות והכתיב ותקעתם בחצוצרות אלא ש"מ כדפי' דתקיעה דקרא לכהנים וכדי' יהודה מפרש דהיא דמנמות בשל משה דוקא קאמר ורמיה דבמוספפתא מצינו היו מחצצרין וחצוצרות של זהב בידיהם [ועי' תוס' זבחים סח. ד"ה כשהוא]: **לא צריכא** בערכין סוף פרק שני: בעי רב המשתחוה למעיין מימיו מהו לנסכין. מאי קא מיבעיא ליה אילימא אי למיא קא סגיד ואסירי אי לבבואה דדיה סגיד ומיא שרי. אי הכי הכי תבעי ליה מים בספל אם הם אסורים להדיוט שיש לאדם בהם תפיסה יד. ואמרינן לעולם פשיטא ליה דלמיא קא סגיד והכי קא מיבעיא ליה למיא דקמיה קא סגיד וקמאי קמאי הא אזלי להו או דלמא לדברותא דנהרא. לעיקר הנהר קא סגיד. וכולהו מיא דנהרא אסירי. ומתמהינן ומי מתסרי מי נהר. והאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק מים של רבים אינן נאסרין ופשטינן ודאי מים של רבים אינן נאסרין דמיא דנהרא ולא אפשיטא: **מתני'** מי שהיה כותלו סמוך לבית עבודת כוכבים ונפל אסור לבנותו. כיצד יעשה כונס

הבא מעיקרא חטים והשתא סולת. תימה הכא משמע דיותר יש להמיר חטים ועשאן סולת יותר מוולד ומכרובה (כ"ק דף סו. ותס ד"ה הס) משמע אפכא דכ"ש מוקמי גם לרבות שינויהם ומתירין ולדותיהם וי"ל דהתם גבי אתנן נעשית דכ"ש משום דלא ניתא ליה בנפחיה ולא עשה הולד אתנן אבל עבודת כוכבים ניתא ליה בנפחיה והכי אמר רבא פ' כל האסורין (תמורה דף ל: ותס ד"ה דמיתא) ולד מוקלה ונעבד אסור דמיתא ליה בנפחיה: **ואליבא** דרבי יוסי בר יהודה **לא תיבעי ליך.** הוה מלי למיבעי באילן העומד מאליו ואליבא דכ"ע או בשנטעו גרעין לפי מה שפירש אלא ניתא ליה למיבעי אליבא דרבנן אי נמי באילנות דשמימי א"ג באילן שנטעו ולבסוף עבדו נמי הוה מלי למיבעי אליבא דר' יוסי בר יהודה בעיקר אילן אם נאסר מה שהיה שם קודם שעבדו דלאמרינן לעיל אחזו דבר (ו) שפיכותיו אסורים ועיקרו מותר הוי אומר אילן שנטעו ולבסוף עבדו: **מי מאים או לא.** ר"ל אית ליה שפיר דרבא (סוכה לח:) דלולב של עבודת כוכבים לא יטול ואם טעל יצא להתם מיירי קודם ביטול ובדיעבד יצא דמצות לא ליהנות נתנו אבל הכא מיירי אחר ביטול ובעי מי מאים לכתחלה או לא: **אשירה** שבטלה קא מיבעיא ליה יש דחוי או אין דחוי. (מ) דלאמרינן (בסוכה דף לג.) גבי נקטם לאשו (ז)(דלולב) ועלתה בו תמרה מערב יום טוב כשר ובעלתה בו תמרה ביו"ט מבעיא ליה התם ופשיט מי הכא מכסהו הרוח וכו' ומסיק תיקו תימה תפשוט דאין דחוי מהכא דהתם (דף לב:) היו (ח)(ענפיו) מרובין מעלו פסול ואין ממעטין ביו"ט ואם מיעטן כשר ומוקי לה (שם לג:) ואפי' אשחור מעיו"ט דהשתא הוי דחוי מעיקרו כי הכא וכי היכי דעלתה בו תמרה ביו"ט ואפ"ה אם מיעטן כשר אלמא אין דחוי וי"ל דתמרה אין בידו להעלות תמרה וכן ביטול אשירה אין בידו דע"י עובד כוכבים צריך לבטלה ולא דמי להדם בידו למעטן (ט):

היינו בעיא דרשב"ל. נקט רשב"ל מקום דלמצוה היא כמו בלילית דהא בכלל בעיא דרמי בר חמא היא שהרי נשתנה ע"י טוייה: **קרניה** מהו לחצוצרות. תימה דהא תניא פרק הקומץ רבה (מנחות דף סח.) חצוצרות היתה בהם מן העשת של כסף עשאה של שאר מיני מתכות פסולה וכל שכן של קרן דבשלמא היא דקיימי (פ"ג מ"ו) דתנן כשהוא מת קולו ז' [שתי] קרניו [שתי] חצוצרות [כו'] י"ל שהוא שופר של (י)(קדוש) השנה דלאיתא פ' במה מדליקין (שבת דף לו.) חצוצרות שיפורא דאכל הכא במכשירי קרבן קא מיירי דכתיב ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם וי"ל דהיא דמנמות

מיירי בחצוצרות הכהנים והכא בחצוצרות של לוים שהם משוררים על הקרבן וכמה כלי שיר היו שם כנורות ונבלים ומצלתים תדע דקתמר בסמוך עיקר שירה בפה (מ) ושיר לא מעכבא ואיך זה יכול להיות והכתיב ותקעתם בחצוצרות אלא ש"מ כדפי' דתקיעה דקרא לכהנים וכדי' יהודה מפרש דהיא דמנמות בשל משה דוקא קאמר ורמיה דבמוספפתא מצינו היו מחצצרין וחצוצרות של זהב בידיהם [ועי' תוס' זבחים סח. ד"ה כשהוא]: **לא צריכא** בערכין סוף פרק שני: בעי רב המשתחוה למעיין מימיו מהו לנסכין. מאי קא מיבעיא ליה אילימא אי למיא קא סגיד ואסירי אי לבבואה דדיה סגיד ומיא שרי. אי הכי הכי תבעי ליה מים בספל אם הם אסורים להדיוט שיש לאדם בהם תפיסת יד. ואמרינן לעולם פשיטא ליה דלמיא קא סגיד והכי קא מיבעיא ליה למיא דקמיה קא סגיד וקמאי קמאי הא אזלי להו או דלמא לדברותא דנהרא. לעיקר הנהר קא סגיד. וכולהו מיא דנהרא אסירי. ומתמהינן ומי מתסרי מי נהר. והאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק מים של רבים אינן נאסרין ופשטינן ודאי מים של רבים אינן נאסרין דמיא דנהרא ולא אפשיטא: **מתני'** מי שהיה כותלו סמוך לבית עבודת כוכבים ונפל אסור לבנותו. כיצד יעשה כונס

עין משפט נר מצוה

סב א מיי' פ"ג מהל' תפילין הל' יג:
סג ב מיי' פי' סה הלכה יד:
סד ג מיי' פ"ח מהל' לולב הלכה ז טושי"ע א"ח סי' תרמט סעיף ה:
סה ד ה מיי' פי"ד מהל' מחוסר הלכה ז סמג עשין מד טושי"ע י"ד סי' מח סעיף יא:
סו ו מיי' פ"ח מהל' גזילה הלכה יא סמג עשין סו טושי"ע א"ח סי' יא סעי' ח:
סז ז מיי' פ"ג מהל' כלי מקדש הל' ג סמג עשין קסט:
סח ח ט מיי' פי"ד מהל' מחוסר מצות הל' ז:
סט י מיי' פ"ח מהל' עבודת כוכבים הלכ' ה סמג לאוין מה טושי"ע י"ד סי' קמג סעי' ח:

לעזי רש"י

לשל"ש [לילמיל"ש]. חלילים.
קורדי"ש. מיתרים (של כלי נגינה).

רבינו חננאל

אבל עיברו והוקרשו ולבסוף נרבעו אסור. והני חיטי כי עיברו ולבסוף נרבעו דמו דהא הוקרשו החטים ואחרי כן טחנן. ודחינן הכי השתא בהמה לא נשתנית היא היא בעצמה שהיתה במעי אמה כשנרבעה. הכא השתחויה לחטים ונשתנו ונעשו קמח ולא אפשיטא בהדיא: בעי ריש לקיש המשתחוה לדקל לולבו מהו למצוה ומבעיא ליה באילן שנטעו ולבסוף עבדו ואליבא דרבנן דשרו להדיוט. מאי מצוה כי לגבוה דמי ופסול אי לא. כי אתא רב דימי אמר אשירה שבטלה קא מיבעי ליה והכי קא מיבעי ליה אין דחוי אצל מצות וכיון שבטלה כשר הוא אי לא. ואמרינן ותפשוט ליה מדתנן כיסהו ונתגלה פטור מלכסות. כיסהו הרוח חייב לכסות ואמר רבי יוחנן לא שנו אלא שחזר ונתגלה כו'. ואסקא רב פפא זאת אומרת אין דיחוי אצל מצות וחייב לכסות. ואמרינן דרב פפא גופה קא מיבעיא ליה הא איכא למימר דמשום דעבדינן לחומרא מצרכינן ליה לכסויי או דלמא הא דרב פפא לא שנא לקולא ולא שנא לחומרא אין דיחוי אצל מצות סבירא ליה או דלמא מספקא ליה ולחומרא אמרינן לקולא לא אמרי' ועלתה בחיקו: בעי רב פפא המשתחוה לבהמה צמרה מהו להכלה. אמרינן חכלת דמאי אי תכלת של בגדי כהנים מוקדשין ניתנו היינו בעיא דרמי בר חמא. אי תכלת דציצית דמצוה [הוא] היינו בעיא דריש לקיש. והדרייהו לא אפשטן. ואמרי' ודאי הכי הוא מיהו אית לה למיבעי תרתי הלת מילי עלה קרניה של בהמה זו מהו לחצוצרות שוקיה מהו לחלילין. בני מעיה מהו לכינורות. אליבא דמאן דאמר עיקר שירה בכלי ושירה מעכבא את הקרבן כו' ועלתה בחיקו: וחלוקת מי שאומר עיקר שירה בכלי ומי שאומר עיקר שירה בפה יכלים לבסומי קלא עבידי [היא] אילימא אי למיא קא מיבעיא ליה בספל אם הם אסורים להדיוט שיש לאדם בהם תפיסת יד. ואמרינן לעולם פשיטא ליה דלמיא קא סגיד והכי קא מיבעיא ליה למיא דקמיה קא סגיד וקמאי קמאי הא אזלי להו או דלמא לדברותא דנהרא. לעיקר הנהר קא סגיד. וכולהו מיא דנהרא אסירי. ומתמהינן ומי מתסרי מי נהר. והאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק מים של רבים אינן נאסרין ופשטינן ודאי מים של רבים אינן נאסרין דמיא דנהרא ולא אפשיטא: **מתני'** מי שהיה כותלו סמוך לבית עבודת כוכבים ונפל אסור לבנותו. כיצד יעשה כונס

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com